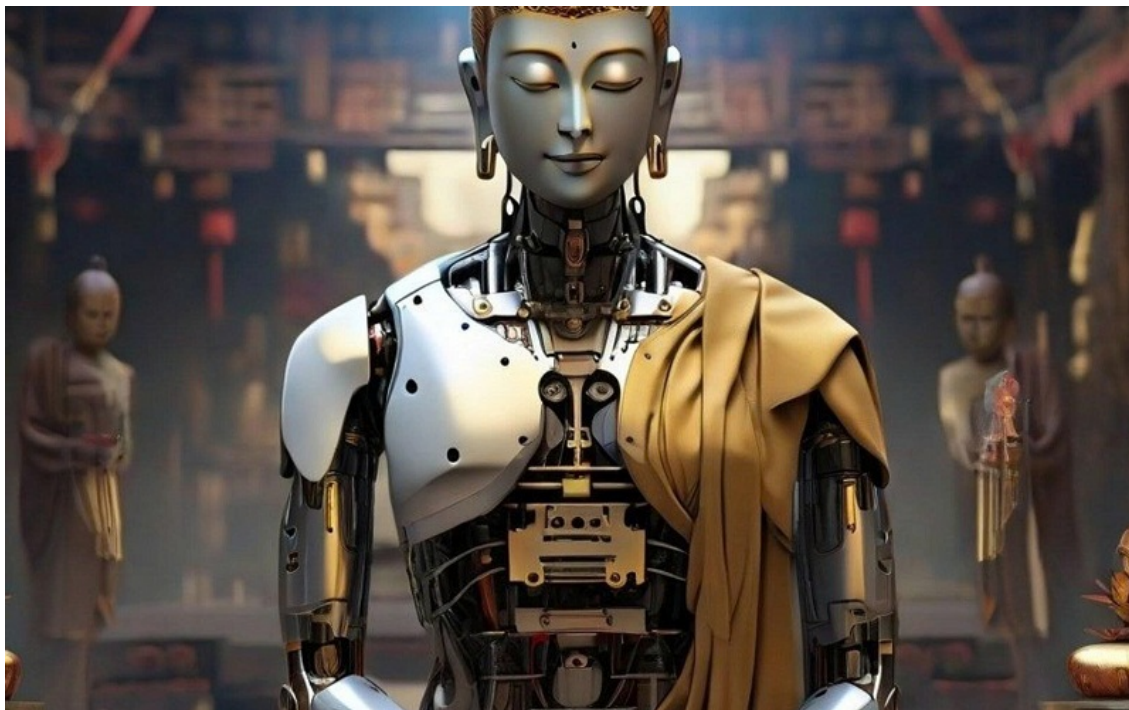

Campuchia: Phát triển Robot AI lấy cảm hứng từ “AI-Phật học”

ISSN: 2734-9195 16:30 18/12/2025

Campuchia đang chứng minh rằng việc phát triển trí tuệ nhân tạo (AI) một cách có đạo đức, toàn diện và vì lợi ích chung là hoàn toàn khả thi.

Tại **Vương quốc Phật giáo Campuchia**, trí tuệ nhân tạo được phát triển theo một nền tảng đạo đức dựa trên truyền thống tôn giáo, thúc đẩy sự hòa nhập và hạnh phúc.

Hình minh họa do AI tạo ra mô tả một robot trong hình dạng một nhà sư Phật giáo, tượng trưng cho sự tích hợp giữa tâm linh và công nghệ trong tầm nhìn về một AI từ bi của Campuchia.

Trong thời đại mà trí tuệ nhân tạo (AI) thường được gắn liền với hiệu quả và lợi nhuận, Vương quốc Phật giáo Campuchia đang mở ra hướng đi mới trong quá trình chuyển đổi số, Campuchia phát triển một chiến lược AI quốc gia tích hợp các nguyên tắc Phật giáo, hướng tới đổi mới toàn diện và từ bi.

Tầm nhìn này được hiện thực hóa thông qua dự án “Cộng đồng thực hành về trí tuệ nhân tạo” (COPAI), một sáng kiến bao gồm chính phủ, khu vực tư nhân, giới học thuật và xã hội dân sự trong việc cùng nhau xây dựng các chính sách về trí tuệ nhân tạo.

Mục tiêu rất rõ ràng, sử dụng trí tuệ nhân tạo không chỉ như một công cụ công nghệ, mà còn như một phương tiện để thúc đẩy phúc lợi tập thể, sự công bằng và công lý xã hội.

Trụ sở Bộ Công nghiệp, Khoa học và Đổi mới công nghệ Campuchia tọa lạc tại số 45 Đại lộ Preah Norodom, thủ đô Phnom Penh, là đầu mối cho các chính sách quốc gia của Campuchia về việc ứng dụng trí tuệ nhân tạo một cách có trách nhiệm.

“Trí tuệ nhân tạo không nên được sử dụng một cách bừa bãi, cũng không nên bị hạn chế quá mức. Cách tiếp cận của chúng ta phải đảm bảo rằng trí tuệ nhân tạo phục vụ cho sự phát triển bền vững của quốc gia”. Bộ trưởng Bộ Công nghiệp, Khoa học và Đổi mới công nghệ Campuchia Hem Vandy, tuyên bố.

Phật giáo như một la bàn đạo đức mới cho AI

Vương quốc Phật giáo Campuchia, với phần lớn dân số theo đạo Phật, dựa vào truyền thống tâm linh của mình để định hướng phát triển trí tuệ nhân tạo. Trung tâm Đạo đức Phật giáo về Trí tuệ Nhân tạo, được thành lập tại Đại học CamTech vào năm 2023, thúc đẩy cách tiếp cận đạo đức đối với trí tuệ nhân tạo dựa trên các nguyên tắc như lòng từ bi (Karunā), tình yêu thương (Mettā) và bất bạo

động (Ahimsā).

“Việc phát triển trí tuệ nhân tạo dựa trên đạo đức Phật giáo hướng đến hạnh phúc của nhân loại”.

Trung tâm Campuchia, nơi tổ chức các hội thảo và hoạt động giáo dục nhằm nâng cao nhận thức về việc sử dụng trí tuệ nhân tạo một cách có trách nhiệm, cho biết: Ý tưởng là máy học và học sâu có thể trở thành công cụ để trị liệu và chữa lành những nỗi khổ niềm đau, thúc đẩy lợi ích chung, phù hợp với giáo lý của đức Phật.

Một tác phẩm nghệ thuật được hỗ trợ bởi trí tuệ nhân tạo thể hiện khuôn mặt thanh tịnh của đức Phật trên nền hồng và xanh lam, gợi lên sự hài hòa giữa truyền thống tâm linh và đổi mới kỹ thuật số trong bối cảnh Campuchia, trong một tầm nhìn về sự kết hợp giữa trí tuệ nhân tạo và lòng từ bi.

Quan điểm này cũng được phản ánh trong câu hỏi đạo đức cơ bản: nếu nghiệp đại diện cho kết quả của những hành động có chủ đích, liệu trí tuệ nhân tạo (AI) có thể tạo ra nghiệp hay không? Theo Phật giáo, chỉ những chúng sinh có ý thức, có khả năng ý định và nhận thức, mới có thể tạo ra nghiệp. Do đó, trách nhiệm đạo đức trong việc sử dụng AI thuộc về các nhà thiết kế, nhà phát triển và nhà tài trợ.

Giáo dục và hòa nhập phục vụ xã hội

Campuchia nhận thức được tầm quan trọng của giáo dục trong **thời đại kỹ thuật số**. Vào tháng 2/2025, Bộ Giáo dục Thanh niên và Thể thao Campuchia, phối hợp với UNESCO, đã tổ chức Hội nghị Thượng đỉnh Công nghệ Giáo dục Quốc gia lần thứ nhất, tập trung vào việc tích hợp trí tuệ nhân tạo (AI) một cách có đạo đức vào hệ thống giáo dục, đào tạo và trường học.

Trong sự kiện, cam kết của Chính phủ quốc gia châu Á này trong việc chuẩn bị cho thanh niên Campuchia đối mặt với những thách thức của tương lai thông qua các kỹ năng số và đã được nhấn mạnh sự hiểu biết sâu sắc về trí tuệ nhân tạo.

“Trí tuệ nhân tạo phải dễ tiếp cận với tất cả mọi người, đảm bảo không ai bị bỏ lại phía sau”.

Hình ảnh do AI tạo ra mô tả một nhà sư Phật giáo từ phía sau đang bước về phía một đô thị tương lai, tượng trưng cho sự giao thoa giữa tâm linh và tiến bộ công nghệ trong tầm nhìn về AI từ bi của Campuchia.

Điều phối viên thường trú của Liên hợp quốc tại Campuchia, ông Joseph Scheuer cho biết: *“Tất cả các bên liên quan, chính phủ, doanh nghiệp, nhà nghiên cứu và đặc biệt là giới trẻ, phải tích cực tham gia vào việc xây dựng chiến lược quốc gia về trí tuệ nhân tạo để chiến lược này trở nên thiết thực, toàn diện và phù hợp với mục tiêu phát triển của đất nước”.*

Theo hướng này, “*Cẩm nang Trí tuệ Nhân tạo dành cho Nhà giáo dục*” (AI Guidebook for Educators) cũng đã ra mắt, một cuốn sách hướng dẫn bằng tiếng Khmer và tiếng Anh cung cấp cho giáo viên những công cụ thiết thực để tích hợp trí tuệ nhân tạo vào giảng dạy, thúc đẩy việc sử dụng công nghệ một cách có ý thức và trách nhiệm.

Hướng tới “Quốc gia AI” đạo đức và toàn diện hơn

Vương quốc Phật giáo Campuchia đang xây dựng chiến lược trí tuệ nhân tạo quốc gia bao gồm tám lĩnh vực trọng điểm: thúc đẩy năng suất quốc gia, tăng cường năng lực nghiên cứu, phát triển nguồn nhân lực, cơ sở hạ tầng số, hợp tác quốc tế, sử dụng trí tuệ nhân tạo trong khu vực công, nâng cao kiến thức số và đổi mới toàn diện.

Bộ Công nghiệp, Khoa học và Đổi mới công nghệ Campuchia, phối hợp với Hội đồng Khoa học, Công nghệ và Đổi mới Quốc gia (NCSTI) và Ủy ban Kinh tế Xã hội châu Á Thái Bình Dương Liên Hiệp Quốc (UNESCAP), đã tổ chức một diễn đàn quốc gia vào tháng 3 năm 2025 để thảo luận về sự sẵn sàng của đất nước trong việc áp dụng trí tuệ nhân tạo (AI).

Sự kiện này nhấn mạnh sự cần thiết của một cách tiếp cận thống nhất để định hướng sự phát triển của trí tuệ nhân tạo hướng tới các mục tiêu quốc gia dài hạn, tránh cả tình trạng hỗn loạn công nghệ và những hạn chế quá mức.

Bộ trưởng Bộ Công nghiệp, Khoa học và Đổi mới công nghệ Campuchia, Hem Vannady nhấn mạnh: “*Chiến lược của chúng tôi nhằm đảm bảo trí tuệ nhân tạo được sử dụng một cách có trách nhiệm, thúc đẩy sự hòa nhập và hạnh phúc chung*”.

Khuôn viên Đại học CamTech, tọa lạc tại quận Chroy Changvar, Phnom Penh, rộng 5 hecta và là nơi đặt các trung tâm nghiên cứu, các công ty khởi nghiệp công nghệ và các phòng thí nghiệm tiên tiến, thúc đẩy giáo dục hướng tới đổi mới và phát triển bền vững.

Campuchia đang chứng minh rằng việc phát triển trí tuệ nhân tạo (AI) một cách có đạo đức, toàn diện và vì lợi ích chung là hoàn toàn khả thi. Bằng cách tích hợp các nguyên tắc Phật giáo vào quản trị công nghệ, quốc gia Phật giáo này đã đưa ra một mô hình đổi mới có thể truyền cảm hứng cho các quốc gia khác.

“Trí tuệ nhân tạo phải phục vụ nhân loại, chứ không phải ngược lại”. Theo Trung tâm Đạo đức Phật giáo về Trí tuệ Nhân tạo: “Thông qua lòng từ bi, trí tuệ và trách nhiệm, chúng ta có thể thúc đẩy sự đổi mới hướng tới một tương lai công bằng và bền vững hơn”.

Trong một thế giới ngày càng bị chi phối bởi công nghệ, Vương quốc Phật giáo Campuchia nhắc nhở chúng ta rằng sự đổi mới ý nghĩa nhất là sự đổi mới đặt con người và các giá trị cơ bản của họ làm trung tâm.

Tác giả: **Who Dang**/Viết dịch: **Thích Vân Phong**

Nguồn: en.nnovando.news